

پند
البرحمین!

۵۹۵۰۱

کتابخانه مرکزی دانشگاه امام صادق (ع)

شماره ثبت ۲۳۷
شماره ۴



دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

دانشکده معارف اسلامی و حقوق

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد حقوق (گرایش حقوق جزا)

بررسی نقش هیأت منصفه در جرایم مطبوعاتی

(بامقایسه تطبیقی با حقوق فرانسه)

۱۳۸۲ / ۸ / ۳۰

تأیید و امضاء
رئیس هیأت منصفه

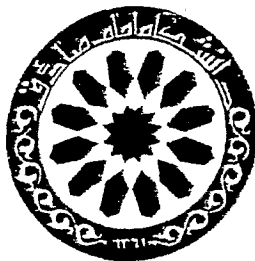
نعمت الله جبّاری

استاد راهنما:

دکتر مهدوی ثابت

۵۹۵۰۱

تابستان ۱۳۸۱



دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

دانشکده معارف اسلامی و حقوق

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد حقوق (گرایش حقوق جزا)

بررسی نقش هیأت منصفه در جرایم مطبوعاتی

(بامقایسه تطبیقی با حقوق فرانسه)

نعمت الله جبّاری

استاد راهنما:

دکتر مهدوی ثابت

اساتید مشاور:

دکتر الهام

دکتر اسماعیلی

تابستان ۱۳۸۱

۵۹۵۰۱

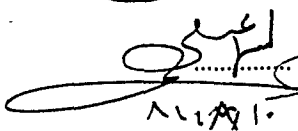
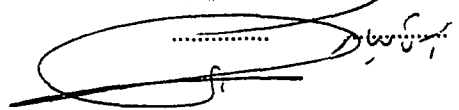
کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر ، نسخه برداری
ترجمه ، اقتباس و ... از این پایان نامه کارشناسی ارشد
برای دانشگاه امام صادق (علیه السلام) محفوظ است .
نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است .

تأییدیه اعضای هیأت داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیأت داوران نسخه نهایی پایان نامه آقای نعمت الله جبّاری به شماره دانشجویی ۷۳۳۰۲۳۵۴۰

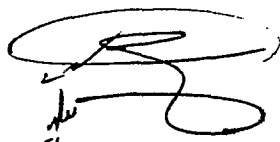
تحت عنوان: "بررسی نقش هیأت منصفه در جرایم مطبوعاتی با مقایسه تطبیقی با حقوق فرانسه"

را از نظر شکل و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیوسته پیشنهاد می کنند.

اعضای هیأت داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	محل امضاء
(۱) استاد راهنما:	دکتر مهدوی ثابت	رئیس هیأت داوران	
(۲) استاد مشاور:	دکتر الهام، دکتر اسماعیلی	استاد مشاور	 ۸۱۱۸۱۰
(۳) استاد داور	دکتر اسلام پناه	استاد داور	

(۲) نماینده شورای:

تحصیلات تکمیلی دانشکده: آقای سعید بیگدلی



چکیده:

آزادی مطبوعات به عنوان یکی از مصادیق اساسی حقوق انسانها و بهترین وسیله تحقق امر به معروف و نهی از منکر در عصر حاضر، بی حد و حصر نیست و همین موضوع موجب شده تا کشورهای مختلف با ایجاد محدودیتهایی برای مطبوعات، سیاست جنایی خاصی را در این خصوص اعمال کنند.

در کشور فرانسه مطبوعات ممکن است مرتکب جرمی شوند که موضوع حقوق عمومی است. و در واقع جرایم مطبوعاتی در این کشور جرایم عمومی است که توسط مطبوعات اتفاق می افتد. از جمله خصوصیات مهم در قلمرو مطبوعات در فرانسه: عدم نیاز به اخذ مجوز برای انتشار نشریات، استفاده از نظم مسئولیت مدنی، محدود و شفاف بودن جرایم مطبوعاتی و تفکیک جرایم مطبوعاتی از تخلفات مطبوعاتی و سپردن رسیدگی به اینگونه تخلفات به نظم صنفی علاوه بر ایجاد توازن بین حقوق مطبوعات باعث عدم رویارویی دولت و مطبوعات شده است.

نهاد هیأت منصفه در کشور فرانسه بشیوه ای دموکراتیک و براساس فلسفه وجودی آن که اعمال نظر وجدان عمومی می باشد انتخاب می شود و مراحل انتخاب آن و شرایط و نحوه مشارکت اعضاء در جریان دادرسی بگونه ای است که موجبات اعتماد عمودی را فراهم کرده است. و دارای سابقه طولانی از زمان انقلاب کبیر فرانسه تا به حال می باشد که هر چند وقت یک بار در آن تجدید نظر شده است. در کشور فرانسه نهادهای به اسم دادگاه مطبوعات و قانون مطبوعات نداریم و اعضای هیأت منصفه در دادگاههای جنایی عضو دارند و در مورد هر دعوی که در این دادگاهها طرح شود، حضور دارند. در کشور ایران حمایت از مطبوعات و هیأت منطقه با وجود تصریح در قانون اساسی مشروطیت (متمم ق اساسی مشروطیت (اصل ۷۷ - ۷۹) تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی نظم و انسجام منطبق با اصل آزادی مطبوعات رانیافته بود. پس از پیروزی انقلاب اسلامی قانون اساسی در اصول ۲۴ و ۱۶۸ جرایم مطبوعاتی و هیأت منصفه را ذکر کرده است و فعالیت اصلی و مستمر هیأت منصفه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی شروع شد توجه به حجم پرونده های رسیده و آراء صادره توسط هیأت منصفه نشان دهنده فعالیت فراوان در مقایسه با دوران قبل از انقلاب می باشد هیأت منصفه در ایران مطابق موازین شرع تشکیل شده است و با مقایسه آن با کشورهای غربی متوجه تفاوت های بنیادی آن با نمونه غربی آن می شویم.

کلمات کلیدی: جرایم مطبوعاتی، دادگاه مطبوعات، هیأت منصفه، آزادی مطبوعات

الخلاصة

حرية المطبوعات بعنوان احد المصاديق لحقوق الانسان و افضل الوسيله لِتَحَقُّق الامر بالمعروف و النهي عن المنكر في العصر الحاضر و ليس محدود و المحصور و لهذا نرى بأن الدول المختلفة ست لايجاد محدوديات لمطبوعات و في فرنسا ممكن ان ترتكب المطبوعات وضعت لها سياسة جنائية جرمًا و هذا من الحقوق العامة. الواقع جرائم المطبوعات لهذا البلد فيها جرائم عمومية التي تحدت من الصحافة. من جملة الخصوصيات الهامة في اطار المطبوعات في فرنسا هو عدم الحاجة الأخذ الرخصه لأجل نشر النشريات و استفاده من نظام المسؤولية المدنية كما ان شفافية جرائم مطبوعات و التفكيك بين جرائم مطبوعات و التخلفات المطبوعات و ايكال التحقيق بهذه التخلفات يكون على عاتق النظام الصنعتي كما ان ايجاد التوازن بين حقوق المطبوعات و سبب لعدم اصطكاك الدولة و المطبوعات. الهيئة المنصفه في فرنسا هي اساس الديمقراطية. كما ان فلسفه وجودها مبتنى على وجدان العام و بهذا يتم انتصابها و يكون مراحل انتخابها و شرائطها و شكل مشاركة الاعضاء في المحاكمة يُسبب في الاطمئنان والثقة العمودية. و لها تاريخ طويل منذ زمان الثورة الفرنسية حتى الان. حتى ولو يتم تجديد النظر فيها كل الوقت. في فرنسا ليس لدينا ما يسمى باسم محكمة المطبوعات او قانون المطبوعات و ان اعضاء الهيئة المنصفه و هم موجودون في المحاكم الجنائية و لديهم فيها عضوية و هم يتدخلون في كل دعوى تطرح.

في ايران الحماية من المطبوعات و الهيئة المنصفه مع انه كما يصرح به في القانون دستوري المشروطية (متمم القانون الدستوري للمشروطية اصل ٧٩-٧٧) ينطبق مع الاصل الحرية حتى زمان قبل الثورة. بعد انتصار الثورة اسلامية القانون الدستوري في الاصول ٢٤ و ١٦٨ قد ذكر جرائم مطبوعات و الهيئة المنصفه و ان نشاط و عمل الهيئة المنصفه بدأت بعد الثورة. كما ان حجم الدعاوى المطروحة و آراء الصادرة من الهيئة المنصفه دليل على نشاط هذه الهيئة و يشكل كثير مع المقايسة بالزمن قبل الثورة. الهيئة المنصفه في ايران ايجادها طبقاً للمواد دين الشرعية و اننا اذا قايسناها مع الدول الغربية نصل الى الاختلاف الحاصل بينهما.

الكلمات الاساسية جرائم المطبوعات - محكمة في المطبوعات - الهيئة المنصفه - جريمة المطبوعات - قانون المطبوعات.

تشکر و قدردانی:

حمد و سپاس به درگاه ایزدمنان که در سایه الطافش، توفیق دست گرفتن قلم و تهیه و تدوین این رساله را یافتم، قبل از هرکلامی، با اعتراف به وجود کاستی‌ها و نواقص در رساله حاضر که ناشی از عظمت کار و بضاعت علمی ناچیز نگارنده است در پیشگاه حق سر تعظیم فرود آورده و با زبان مولانا می‌گوئیم

ای خدای پاک و بی‌انبار و یار دست گیر و جرم ما را در گذار
یاد ده ما را سخنهای دقیق که تو را خوش آید از آن ای رفیق
گر خطایی رفت اصلاحش تو کن مصلحی تو ای تو سلطان سخن
همچنین به حکم وظیفه اخلاقی و به مصداق «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» از الطاف و راهنماییهای تمام کسانی که در انجام تحقیق از مساعدت آنان بهره برده‌ام بویژه اشخاص زیر کمال تشکر را دارم.

از هدایت و راهنماییهای مستمر و بی‌وقفه استاد فرزانه راهنما، دانشمند محترم جناب آقای دکتر مهدوی ثابت که دید و اندیشه نو و خلاق ایشان، کمک شایانی در پیشبرد رساله کرد و اگر حسنی در این رساله است مرهون ارزشهای ایشان است.
از اساتید بزرگوار و عالم جناب آقای دکتر مجسن اسماعیلی و جناب آقای دکتر الهام که دیدگاه و دانش سرشار ایشان نقش مؤثری در تکمیل این رساله داشته است.
از جناب آقای سعید مرتضوی (ریاست محترم شعبه ۱۴۱۰ دادگاه عمومی تهران) که کمکهای فراوان را به اینجانب مبذول داشته و نهایت همکاری و دلسوزی را در تدوین پایان‌نامه به عمل آوردند، و همچنین از حضرت آیت الله رازینی رئیس دادگاه ویژه روحانیت به جهت در اختیار قرار دادن آراء و سایر منابع مرتبط با رساله تشکر می‌کنم.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه:.....	۱
۱ - اهداف تحقیق:.....	۳
۲ - کاربردهای تحقیق:.....	۳
۳ - علت انتخاب موضوع:.....	۴
۴ - اهمیت تحقیق:.....	۴
۱- بدیع بودن:.....	۴
۲- بدیع بودن از لحاظ شرایط زمانی:.....	۵
۳- بدیع بودن رساله از دید مقایسه‌ای:.....	۵
۴- ضرورت تحقیق:.....	۵
۵- فرضیات تحقیق:.....	۵
۶ - سابقه تحقیق و مشکلات آن:.....	۶
۷ - روش تحقیق:.....	۶

بخش اول: هیئت منصفه و بیان مسائل اساسی

فصل اول: هیأت منصفه: مفهوم، سابقه تاریخی.....	۹
مقدمه:.....	۹
مبحث اول: تعاریف هیأت منصفه.....	۹
مبحث دوم: مفهوم و فلسفه وجودی هیأت منصفه.....	۱۱
مبحث سوم: پیشینه تاریخی هیأت منصفه:.....	۱۳
گفتار اول: در نظامهای حقوقی غربی.....	۱۳

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
الف: یونان باستان:.....	۱۳
ب: انگلیس:.....	۱۴
ج: فرانسه:.....	۱۶
۱ - دلایل قضایی پذیرفته شده در رژیم حقوقی قبل از انقلاب کبیر فرانسه:.....	۱۷
۲ - تحولات در آیین دادرسی کیفری بعد از انقلاب کبیر فرانسه	۱۹
گفتار دوم: هیأت منصفه و شریعت:.....	۲۱
گفتار سوم: پیشینه هیأت منصفه در حقوق ایران.....	۲۴
گفتار چهارم: طرح تشکیل هیأت منصفه ۱۳۸۰	۲۹
فصل دوم: جریان انتخاب و نظریه‌های حقوقی.....	۳۵
مقدمه:.....	۳۵
مبحث اول: شرایط انتخاب	۳۶
گفتار اول: در حقوق انگلیس	۳۶
گفتار دوم: در حقوق فرانسه	۳۹
گفتار سوم: شرایط اعضای هیأت منصفه در ایران	۴۲
مبحث دوم: نحوه انتخاب اعضای هیأت منصفه	۴۴
گفتار اول: در حقوق فرانسه:.....	۴۴
گفتار دوم: نحوه انتخاب اعضاء هیأت منصفه در ایران	۴۷
مبحث سوم: بررسی دیدگاه موافقان و مخالفان هیأت منصفه:.....	۵۲
گفتار اول: موافقان حضور هیأت منصفه:.....	۵۳
گفتار دوم: مخالفین حضور هیأت منصفه:.....	۵۴

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
بخش دوم: نقش هیئت منصفه در دادگاه مطبوعات.....	۵۷
فصل اول: بررسی مفاهیم: مطبوعات، جرم مطبوعاتی و دادگاه مطبوعات.....	۵۸
مقدمه:.....	۵۸
مبحث اول: مطبوعات.....	۵۸
گفتار اول: تعریف مطبوعات:.....	۵۸
گفتار دوم: آزادی مطبوعات و مفهوم آن:.....	۶۴
گفتار سوم: حقوق مطبوعات.....	۶۵
گفتار چهارم: حدود مطبوعات.....	۷۰
مبحث دوم: جرایم مطبوعاتی.....	۷۶
گفتار اول: تعریف جرم مطبوعاتی و مفهوم آن.....	۷۶
گفتار دوم: سابقه جرم مطبوعاتی در حقوق ایران:.....	۷۹
گفتار سوم: بررسی انواع جرایم مطبوعاتی.....	۸۲
مبحث سوم: دادگاه صالح در جرایم مطبوعاتی.....	۹۰
فصل دوم: انواع هیأت منصفه.....	۹۴
مقدمه:.....	۹۴
مبحث اول: هیأت منصفه رسیدگی به جرایم سیاسی.....	۹۴
مبحث دوم: هیأت منصفه رسیدگی به جرایم مطبوعاتی.....	۹۶
گفتار اول: هیأت منصفه در دادگاه ویژه مطبوعات:.....	۹۶
گفتار دوم: هیأت منصفه در دادگاه ویژه روحانیت:.....	۹۶

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
گفتار سوم: هیأت منصفه در دادگاه انقلاب.....	۱۰۲
فصل سوم: تشریفات رسیدگی در دادگاه مطبوعات.....	۱۰۳
مقدمه.....	۱۰۳
مبحث اول: اصول حاکم بر دادرسی مطبوعات.....	۱۰۳
گفتار اول: اصل برائت.....	۱۰۳
گفتار دوم: حق دفاع وکیل.....	۱۰۴
گفتار سوم: علنی بودن دادگاه‌های مطبوعاتی.....	۱۰۶
گفتار چهارم: حضور هیأت منصفه.....	۱۰۸
گفتار پنجم: حق تجدیدنظرخواهی.....	۱۰۹
گفتار ششم: استفاده از شهود.....	۱۱۱
مبحث دوم: آیین دادرسی دادگاه مطبوعات.....	۱۱۳
گفتار اول: قبل از جلسه دادرسی.....	۱۱۳
الف: تحقیقات مقدماتی.....	۱۱۳
ب: تحقیقات تکمیلی.....	۱۱۴
ج: تفهیم اتهام.....	۱۱۵
د: سؤالات از متهم.....	۱۱۵
هـ: اخذ تأمین.....	۱۱۵
گفتار دوم: جلسه دادرسی.....	۱۱۶
الف: تشکیل جلسه.....	۱۱۶

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
ب: صدور رأی	۱۱۷
گفتار سوم: اعتراض به رأی هیأت منصفه	۱۱۹
گفتار چهارم: لزوم حضور هیأت منصفه در دادگاه تجدیدنظر	۱۱۹
مبحث سوم: وظایف اعضاء هیأت منصفه	۱۲۲
گفتار اول: لزوم شرکت اعضاء در جلسات دادگاه	۱۲۲
گفتار دوم: ضمانت اجرای حضور اعضاء هیأت منصفه در جلسات دادگاه	۱۲۳
گفتار سوم: تعداد اعضاء هیأت منصفه	۱۲۴
گفتار چهارم: تکمیل اعضاء	۱۲۶
گفتار پنجم: استعفاء اعضاء هیأت منصفه	۱۲۷
گفتار ششم: سوگند اعضاء هیأت منصفه	۱۲۸
گفتار هفتم: مصونیت اعضاء هیأت منصفه	۱۲۹
گفتار هشتم: چگونگی شرکت اعضاء هیأت منصفه در روند مذاکرات دادگاه	۱۳۰
مبحث چهارم: تقسیمات اداری هیأت منصفه:	۱۳۰
گفتار اول: هیأت رئیسه	۱۳۰
گفتار دوم: دبیرخانه هیأت منصفه	۱۳۱
فصل چهارم: نقش هیأت منصفه در حقوق فرانسه	۱۳۱
مقدمه:	۱۳۱
مبحث اول: دادگاه جنایی و مسایل اساسی آن	۱۳۲
گفتار اول: دادگاه جنایی:	۱۳۲

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
گفتار دوم: صلاحیتهای دادگاه جنایی:	۱۳۲
گفتار سوم: مشخصات اساسی دادگاه جنایی:	۱۳۳
الف: ترکیب دادگاه جنایی عبارت است از:	۱۳۴
ب: تعداد اعضای هیأت منصفه:	۱۳۴
ج: مباحثات و رسیدگی در دادگاه جنایی	۱۳۵
د: رعایت بی طرفی	۱۳۵
ه: استمرار جلسات دادگاه	۱۳۵
و: دادگاه اطفال	۱۳۵
گفتار چهارم: چگونه جلسات دادگاه تشکیل می شود:	۱۳۶
گفتار پنجم: نقش ریاست دادگاه در دادگاههای جنایی:	۱۳۸
الف: حفظ نظم:	۱۳۸
ب: هدایت مذاکرات:	۱۳۹
ج: کشف حقیقت:	۱۳۹
گفتار ششم: مذاکرات دادگاه:	۱۳۹
گفتار هفتم: رسیدگی قبل از حضور در دادگاه:	۱۴۱
الف: تحت الحفظ نگه داشتن	۱۴۱
ب: تحقیق قضایی	۱۴۱
ج: پایان تحقیقات:	۱۴۲
د: کیفر خواست	۱۴۲

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
هـ: اصل برائت	۱۴۳
مبحث دوم: هیأت منصفه و وظایف و اختیارات:	۱۴۳
گفتار اول: ابلاغ و تشکیل جلسات دادگاه:	۱۴۳
گفتار دوم: جرح اعضای هیأت منصفه	۱۴۴
گفتار سوم: حقوق اعضای هیأت منصفه	۱۴۵
الف: حق داشتن اطلاعات	۱۴۵
ب: طرح سؤال	۱۴۵
ج: یادداشت برداشتن	۱۴۶
د:	۱۴۶
گفتار چهارم: وظایف هیأت منصفه	۱۴۷
الف: وظایف مراقبتی:	۱۴۸
ب: ممنوعیت اظهار عقیده و لزوم حفظ بی طرفی	۱۴۸
ج: ممنوعیت ارتباطی	۱۴۹
د: مخفیانه بودن مباحثات دادگاه	۱۴۹
گفتار پنجم: ادای سوگند	۱۴۹
گفتار ششم: نحوه مشارکت هیأت منصفه در روند مذاکرات دادگاه و صدور رأی	۱۵۰
گفتار هفتم: چگونگی اخذ رأی	۱۵۲
گفتار هشتم: مذاکرات در مورد تعیین میزان مجازات	۱۵۳

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
گفتار نهم: اعلام رأی	۱۵۴
نتیجه گیری و پیشنهادات:	۱۵۶
منابع فارسی:	۱۵۸
کتابها:	۱۵۸
مقالات	۱۵۹
دایرة المعارف:	۱۶۰
منابع لاتین:	۱۶۰
ضمیمه (الف):	۱۶۳
خلاصه پرونده «عصرما» در دادگاه مطبوعات و رأی هیأت منصفه	۱۶۳
الف: شکایت صدا و سیما:	۱۶۳
ب: شکایت ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی:	۱۶۴
پ: شکایت نیروی انتظامی	۱۶۴
ت: شکایت حفاظت اطلاعات نیروی انتظامی	۱۶۴
ث: شکایت حسین علی پناه:	۱۶۴
ج: شکایت خانواده‌های شهداء:	۱۶۵
ح: شکایت رئیس کل دادگستری از محمد سلامتی:	۱۶۵
۱ - متن شکایت فرمانده سپاه به وکالت احمد علی حسنی و به نمایندگی ستاد	
مشترک سپاه:	۱۶۵
الف: افتراء ماده ۶۹۷ قانون مجازات اسلامی:	۱۶۶

ب - در باب شکایت دوم:	۱۶۸
۲ - شکایت رئیس دادگستری استان تهران:	۱۶۹
دادنامه: تاریخ رسیدگی ۸۰/۲/۱۰ شماره پرونده ۷۷/۱۴۱۰/۷۰ ش ...	۱۷۵
دفاع متهم:	۱۷۷
حکم دادگاه و نظریات هیأت منصفه:	۱۸۱
ضمیمه ب	۱۸۵
ضمیمه ج	۱۸۶
ضمیمه د	۱۸۸
ضمیمه هـ	۱۹۳
ضمیمه و	۲۰۱
عنوان پایان نامه: بررسی نقش هیأت منصفه در جرایم مطبوعاتی (با نگاهی تطبیق با کشور فرانسه)	

استاد راهنما: دکتر مهدوی ثابت

دانشجو: نعمت اله جباری

- دانشگاه امام صادق

مقدمه:

بشر از ابتدای خلقت با پدیده‌های ضد اخلاقی گوناگونی مواجه بوده است. و به دنبال یافتن راهی و گشودن بابی جهت پاسخگویی به این معضلات بود. یکی از این پدیده‌ها، پدیده مجرمانه بود، پدیده مجرمانه مانند آفت‌های طبیعی از قبیل سیل و طوفان اولاً برای جامعه بشری مضر است ثانیاً بشر را گریزی از آن نیست و ثالثاً قابل کنترل است و راه‌های مبارزه با آن وجود دارد. امروزه به دلیل پیشرفت تکنولوژی بویژه در عرصه ارتباطات، در پدیده‌های مجرمانه تغییر و تحول پدید آمده است و باعث پدید آمدن اشکال نوینی در جرایم گشته است از جمله این جرایم مطبوعاتی است. توسعه صنعت چاپ و در نتیجه ایجاد مطبوعات در معنای خاص (با ویژگی مکتوب بودن، بقای اثر، نظم و ترتیب و سرعت انتشار و مخاطبین فراگیر) پیامدهای مثبت چون انباشت و انبجار اطلاعات، اطلاع رسانی، توسعه سیاسی و اجتماعی و نظارت و کنترل حکومت و گسترش آزادیهای مدنی و سیاسی را به همراه داشته است. به دلیل کارکردهای مثبت مطبوعات بحق صاحب عنوان رکن چهارم دموکراسی یا رکن چهارم حاکمیت و مشارکت مردم در سرنوشت سیاسی خود شده بطوریکه از نظر نظارت همگانی در اسلام نیز از بهترین ابزار تحقق قاعده امر به معروف و نهی از منکر است.

اما همین پدیده با آثار مثبت فراوان و خصوصیات فقدان خشونت برای بشر دغدغه‌هایی را نیز فراهم کرده است دگرگونی و نابودی ارزشهای مثبت انسانی و تحمیل الگوی ضد ارزشی، تجاوز به حریم خصوصی افراد و امنیت ملی، احساس ناامنی، توهین به حرمت افراد و دولتمردان از جمله پیامدهای منفی مطبوعات است. در حال حاضر پس از مبارزات فراوان تجربیات کشورهای مختلف و اجماع اندیشمندان منجر به استفاده از این ابزار با حفظ دستاوردهای آن و مبارزه با پیامدهای منفی آن شده است. رسیدن به این نتیجه جز با ایجاد تعادل بین حقوق و آزادیهای مطبوعات از سویی و حفظ حقوق و حرکت اشخاص و حکومت از سویی دیگر ممکن نیست.

به همین دلیل برای حفظ آزادیهای مطبوعات باید سعی در یافتن راه کارهای مناسب در مورد نقص قانون در این مورد کرد.

در کشور ایران قانون مطبوعات به دلیل تأخیر در تولد مطبوعات، فقدان آزادی برای فعالیتهای مطبوعاتی و تولد و رشد در محیط استبدادی قبل از انقلاب، جو سانسور و خودسانسوری، عدم وجود احزاب به عنوان پشتوانه مطبوعات نتوانسته مانند سایر زمینه‌های حقوقی رشد کند.

کشور ما با تصویب شش قانون عمده مطبوعات وده‌ها تکمله و تبصره در قانونگذاری رکورددار است. یکسال پس از تصویب اولین قانون اساسی کشور در حالیکه هنوز قانون مجازات و آیین دادرسی کیفری از تصویب مجلس نگذشته بود قانون مطبوعات (۱۲۸۶ هـ.ش) به تصویب رسید ولی این بخش حقوقی هنوز از لحاظ نظری و رویه عملی و قضایی ناهماهنگ با تحولات جهانی است. شاهد اینکه علی‌رغم تصریح اصل ۷۹ متمم قانون اساسی بر حضور هیأت منصفه در محاکم مطبوعاتی (حدود ۱۰۰ سال قبل) و تکرار آن در قوانین مختلف مطبوعاتی، در عمل تا سال ۱۳۷۰ در محاکمات مطبوعاتی هیأت منصفه حضور نداشت و در نتیجه رویه قضایی و تحقیقات حقوقی نیز در این زمینه بسیار ناچیز است. سیاست جنایی نامشخص، ابهام در حقوق و تکالیف حاکمیت و مطبوعات، عدم تعیین حدود آزادی مطبوعات اختلاف مراجع قانونگذاری در تفسیر اصول قانون اساسی بویژه اصل ۱۶۸ و سیاست‌زدگی در تدوین قوانین مطبوعاتی موجب گشته است که جو پرتنش در کشور ایران ایجاد شود و نهاد هیأت منصفه نتواند راه خود را در بستری حقوقی و قضایی به سوی پیشرفت ادامه دهد به همین دلیل جو بی‌اعتمادی بین دادگاه مطبوعات و مطبوعات پدید آمده و بسیاری از مطبوعات، دادگاه مطبوعات را نه به عنوان بخشی از نظم حقوقی، بلکه وسیله‌ای در مهار و کنترل خود می‌دانند.

در این مقدمه به بیان مطالب زیر می‌پردازیم:

مرکز اطلاعات و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

۱ - بیان مسأله، واژه‌ها، سؤالات تحقیقی

۲ - اهداف و کاربردهای تحقیق

۳ - علت انتخاب موضوع.

۴ - اهمیت و ضرورت تحقیق

۵ - فرضیات تحقیق

۶ - سابقه تحقیق و مشکلات آن

۷ - روش تحقیق

۸ - طرح کلی (پلان) تحقیق

۱- اهداف تحقیق:

الف: بررسی نقاط قدرت و ضعف قانون مطبوعات در ارتباط با هیأت منصفه

ب: شناخت هیأت منصفه و مقایسه آن در دو نظام ایران و فرانسه

۲- کاربردهای تحقیق:

با توجه به تحولات اخیر کشور ما در تشکیل محاکمات مطبوعاتی با حضور هیأت منصفه و نوپا بودن این قلمرو، مشکلات عدیده‌ای در عمل ایجاد شده است. تحقیق حاضر با بررسی نقش هیأت منصفه و تکیه بر اشکالات موجود در قانون مطبوعات می‌تواند در موارد زیر کاربرد داشته باشد.

۱- دست اندرکاران قانونگذاری کشور اعم از مجلس و مجمع تشخیص مصلحت نظام

۲- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و اداره کل مطبوعات داخلی این وزارتخانه در

ارائه لایحه منسجم و نیز برخورد قانونمند با تخلفات مطبوعاتی

۳- تشکیلات قضایی کشور به خصوص شعب دادگاه‌های عمومی ویژه مطبوعات

جهت صدور احکام متناسب و برخوردی قانونمند با جرایم مطبوعاتی